

СЕКСУАЛЬНЕ БЛАГОПОЛУЧЧЯ: ПСИХОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЇ ФЕНОМЕНА

Чернявська Тетяна Павлівна

*доктор психологічних наук, професор,
професор кафедри диференціальної і спеціальної психології
Одеського національного університету імені І.І. Мечникова*

Актуальність дослідження феномену сексуального благополуччя пов'язана з тим, що сексуальність є важливою та позитивною частиною сексуальної поведінки, сексуального здоров'я, сексуального благополуччя людини. Феномен сексуальності вивчають представники різних наукових напрямів медицини, біологи, психологи, соціологи та інших спеціалістів до феномену сексуальності. Сексуальність людини, сексуальне здоров'я, сексуальне благополуччя особистості сучасними вченими, фахівцями та іншими людьми розуміються як важливі життєві потреби, які мають велике значення на протязі усього життя.

Сексуальне благополуччя особистості забезпечує не тільки сексуальне задоволення та підвищення якості життя, але й соціальну активність людини, певний соціально-психологічний стан, імпульс, енергію, творчий потенціал, успішність в професійній діяльності.

Сучасні дослідження проблеми сексуальності людини представлені в науковій літературі зарубіжних і вітчизняних авторів, перш за все, у наступних аспектах: біологічному (J. Pfaus, L. Scepkowski, L. Marson & J. Georgiadis, 2014) [16]; медичному та сексологічному (В. Доморацький, 2009; Г. Кочарян, 2007; М. Роуч, 2017) [3; 6; 10]; психологічному (S. Ainsworth & J. Bauermeister, 2012; Д. Басс, 2017; D. Tolman, L. Diamond, J. Bauermeister, W. George, J. Pfaus, & L. Ward, 2014) [13; 1; 19]; сексуальності і любові (О. Кернберг, 2000; Б. Мартель, 2006; М. Роуч, 2017) [5; 8; 10].

Окремі види благополуччя особистості та близькі до цього поняття феномени вивчали: щастя (С. Любомирські, 2014; М. Селігман, 2013) [7; 9]; психологічне благополуччя (Е. Byers, U. Rehman, 2014; Е. Diener, D. Wirtz, W. Tov, С. Kim-Prieto, 2010; Л. Засекіна, В. Майструк, 20017; К. Stephenson, С. Meston, 2015; С. Ryff, С. Keyes, 1995; Селігман, 2013; Т. Чернявська, 2021) [14; 15; 4; 17; 18; 9; 12]; сексуальне благополуччя (В. Гупаловська, 2019; А. Чалова, 2016; К. Stephenson, С. Meston, 2015) [2; 11; 17].

Аналіз сучасних наукових досліджень показує, що існує чимала кількість наукових, науково-популярних, науково-публіцистичних публікацій з проблем сексуальності, сексуальної поведінки, сексуального благополуччя, однак можна відмітити, що при цьому має місце недостатність наукової розробленості даних наукових проблем.

Теоретичний аналіз дослідження феномену сексуального благополуччя особистості дає можливість стверджувати, що досліджена проблема має міждисциплінарний характер і її необхідно вивчати як складне багаторівневе явище, яке має свої індивідуальні особливості і забезпечує здорове функціонування цілого ряду цінних для людини функцій.

Узагальнюючи наукові підходи до концептуалізації феномена сексуального благополуччя, по-перше, можна підкреслити, що сексуальність є важливим і невід'ємним компонентом самоідентифікації, самовідношення, самооцінки особистості. По-друге, людина, яка приймає свою сексуальність як важливу частину власного життя, яка вміє виражати свої потреби і бажання і здатна встановлювати конструктивні сексуальні відносини, які її задовольняють, цим самим забезпечує і зміцнює сексуальне благополуччя, яке в свою чергу наповнює і розкриває особистісний потенціал.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Басс Д. Еволюция сексуального влечения: Стратегии поиска партнеров; [пер. с англ. М. Кульневой]. М.: Альпина Паблишер, 2017. 510 с.
2. Гупаловська В.А. Сексуальне благополуччя як чинник суб'єктивного благополуччя:

- особливості сексуальних сценаріїв осіб з інвалідністю. *Соціальна психологія сьогодні: здобутки і перспективи*: матеріали II всеукр. конгресу із соціальної психології. Київ, 2019. С. 81-83.
3. Доморацкий В.А. Медицинская сексология и психотерапия сексуальных расстройств. М.: Академический проект. 2009. 470 с.
  4. Засекіна Л.В., Майструк В.М. Безумовне самоприйняття та психологічне благополуччя особистості. *Наука і освіта*. 2017. № 11. С. 187-192.
  5. Кернберг О.Ф. Отношения любви: норма и патология; [пер. с англ. М.Н. Георгиевой]. М.: Класс, 2000. 256 с.
  6. Кочарян Г.С. Современная сексология. Киев: Ника-Центр, 2007, 400 с.
  7. Любомирски С. Психология счастья. Новый подход. СПб.: Питер, 2014, 352 с.
  8. Мартель Б. Сексуальность, любовь и Гештальт. СПб.: Речь, 2006, 192 с.
  9. Селигман М. Путь к процветанию. Новое понимание счастья и благополучия. М.: МАНН, 2013. 440 с.
  10. Роуч М. Секс для науки. Наука для секса. М.: Альпина Паблишер, 2017. 320 с.
  11. Чалова А.В. Психологические условия сексуального благополучия мужчин и женщин в устойчивых супружеских парах: автореф. дис. ... канд. психол. наук. 19.00.01. М. 2016. 26 с.
  12. Чернявська Т.П. Психологія благополуччя і успішності діяльності особистості в контексті ортобіозу людини. *Дослідження психології ортобіозу людини*: монографія / за заг. наук. ред. проф. Н.В. Родіни, Київ: Видавництво Ліра-К, 2021. С. 58-75.
  13. Ainsworth S.E. & Baumeister R.F. Changes in Sexuality: How Sexuality Changes Across Time, Across Relationships, and Across Sociocultural Contexts. *Clinical Neuropsychiatry: Journal of Treatment Evaluation*, 9(1), 2012. P. 32–38.
  14. Byers E.S. & Rehman U.S. Sexual Well-being. In D.L. Tolman, L.M. Diamond, J. A. Bauermeister, W. H. George, J. G. Pfaus, & L. M. Ward (Eds.), *APA handbooks in psychology®. APA handbook of sexuality and psychology, Vol. 1. Person-based approaches*. 2014. P. 317–337.
  15. Diener E., Wirtz D., Tov W., Kim-Prieto C. New Well-Being Measures: Short Scales to Assess Flourishing and Positive and Negative Feelings. *Social Indicators Research*, Vol. 97, Issue 2, 2010. P. 143-156.
  16. Pfaus J.G., Scepkowski L.A., Marson L. & Georgiadis J.R. Biology of the Sexual Response. In Tolman D.L., Diamond L.M., Bauermeister J.A., George W.H. (Eds.). *APA Handbook of Sexuality and Psychology, Vol. 1: Person-Based Approaches*. American Psychological Association. Washington. 2014. P. 145–203.

17. Stephenson K.R., Meston C.M. The Conditional Importance of Sex: Exploring the Association Between Sexual Well-Being and Life Satisfaction. *Journal of Sex & Marital Therapy*, 41(1), 2015. P. 25–38.
18. Ryff C., Keyes C. The Structure of Psychological Well-Being Revisited. *Journal of Personality and Social Psychology*. Vol. 69, No. 4, University of Wisconsin-Madison. 1995. P. 719-727.
19. Tolman D.L., Diamond L.M., Bauermeister J.A., George W.H. (Eds.). *APA Handbook of Sexuality and Psychology, Vol. 1: Person-Based Approaches*. American Psychological Association. Washington. 2014. 1288 p.